

Incumbensa Michael (Castasegna) concernent la communicaziun plurilingua a l'Ospital chantunal a Cuira

Il chantun Grischun elavura il mument ina nova strategia da sanadad che duai garantir en l'entir territori chantunal in sistem da sanadad decentral, effizient e persistent. La finamira declarada è da garantir a tut las abitantas ed a tut ils abitants sco er a las visitadras ed als visitaders in access tant pli svelto ed adequat a las prestaziuns da sanadad. Il providiment decentral da la sanadad en il Grischun sa basa sin in sistem structurà e multifar, en il qual ils ospitals acuts publics giogan ina rolla centrala. Tranter quests ospitals vegn l'Ospital chantunal a Cuira ad avair ina rolla anc pli centrala grazia a sia structura ed al vast spectrum da prestaziuns per pazientas e pazients da tut las regiuns dal chantun. Gist en vista a la funcziun definida da nov sco «ospital dal center» vegn l'Ospital chantunal a stuaier garantir a sias utilisadras ed a ses utilisaders in barat d'infurmaziuns en scrit ed a bucca en tut las 3 linguas uffizialas chantunalas per garantir uschia a las pazientas ed als pazients l'access cumplain a las infurmaziuns necessarias.

In'analisa da la pagina d'internet da l'Ospital chantunal ch'è vegnida fatga dacurt, mussa ch'ina gronda part dals cuntegns publicitads n'èn betg disponibels en las linguas minoritaras. En la plipart dals cass pon las pazientas ed ils pazients da lingua taliana u rumantscha consultar las infurmaziuns mo sur systems da translaziun automatics. Questas translaziuns n'èn betg mo per part inexactas, ellas pon er esser grevas da chapir per persunas senza enconuschientschas en la communicaziun digitala. Il medem vala er per l'infurmaziun en furma stampada, per formulars che sa refereschan a las pazientas ed als pazients, dentant er per las tavlas e la signalisaziun entaifer ed ordaifer l'ospital. Questa situaziun n'è betg pli acceptabla, cunzunt sche l'Ospital chantunal vegn a surpigliar en l'avegnir sin plaun strategic er uffizialmain la rolla d'in ospital dal center per l'entir chantun.

Gia avant passa 10 onns ha la Regenza constatà, che las instituziuns independentas eran sensibilisadas per il diever da las linguas minoritaras e ch'ellas s'engaschavan per schlargiar la purschida. Ils ultims onns han ins bain dà dapli atenziun a la plurilinguitad, ma la translaziun da la pagina d'internet da l'Ospital chantunal n'è per gronda part betg schliada. Quai cuntrari ad auters chantuns bilings, nua che las paginas d'internet dals ospitals èn disponiblas en omaduas linguas uffizialas.

Tegnend quint che motivs economics èn vegnids numnads en il passà sco raschun per la mancanza d'ina communicaziun equilibrada, adequata e differenziada en las 3 linguas chantunalas, incumbenseschan las sutsegnadras ed ils sutsegnaders la Regenza:

- 1 Da procurar che l'ospital dal center «futur» dal chantun Grischun applitgeschia proactivamain ina pratica d'infurmaziun e communicaziun envers sias pazientas e ses pazients (clientas e clients) che resguarda en moda equilibrada ed adequata las trais linguas uffizialas dal chantun Grischun.
- 2 Da procurar ch'i vegnia controllà regularmain, sch'i dat infurmaziuns correctas ed actualas en furma digitala e stampada en las 3 linguas chantunalas, inclusiv ils documents e formulars che sa refereschan a las pazientas ed als pazients.
- 3 Da procurar ch'i dat en cas da basegn in access regular a servetschs d'interpretaziun, per promover la chapientscha vicendaivla ed uschia er ina meglra qualitat dals servetschs.
- 4 D'examinar la pussaivladad da perscriber en las cunvegns da prestaziun tranter il chantun Grischun e l'Ospital chantunal, ch'ina communicaziun (servetschs d'interpretaziun) ed infurmaziun (pagina d'internet e documentaziun) adequata sto esser garantida en tut las linguas uffizialas chantunalas.
- 5 Da prevair la pussaivladad da conceder ina contribuziun finanziaria supplementara per las activitads da translatar, sche talas prescripziuns n'èn il mument ni prevesidas ni realisablas. Entant ch'ins duai eventualmain er considerar da stgaffir la basa legala necessaria.

Quai ch'è vegnì explitgà e pretendì correspunda al spiert da la trilinguitad grischuna e stat en concordanza cun las intenziuns dal «Manifest per las trais linguas (Manifest GR3)» ch'è vegnì preschentà il 2021. La finamira dal manifest è da realisar schliaziuns adequatas ed intenziunadas per pussibilitar a tut las abitantas ed a tut ils abitants da noss chantun in access direct e pli facil als servetschs fundamentals e da rinforzar uschia la coesiun tranter las cuminanze linguisticas chantunalas.

Cuira, ils 23 d'avrigl 2026

Michael (Castasegna), Biert, Gansner, Altmann, Atanes, Bardill, Bergamin, Berther, Berthod, Bischof, Bundi, Cahenzli-Philipp, Caluori, Candrian, Caviezel, Censi, Claus, Coiro Schwarz, Cola, Della Cà, Derungs (Lumbrein), Dietrich, Ehrler, Furger, Gianelli, Hartmann, Hermle, Hohl, Jochum, Kreiliger, Lamprecht, Lehner, Loi, Mani, Mazzetta, Menghini-Inauen, Metzger, Natter, Pfäffli, Preisig, Righetti, Schläpfer, Schutz, Spagnolatti, von Tschamer, Wieland, Zanetti Marion (Landquart), Zaugg-Ettlin, Zindel